

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 537/2025-31

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom Mgr. Jakubom Andreánskym, Vilová 6, Bratislava, proti uzneseniam Okresného súdu Žilina č. k. 3P/80/2024-961 z 26. marca 2025 a Krajského súdu v Žiline č. k. 12CoP/127/2025-1304 z 27. júna 2025 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 4. augusta 2025 domáha vyslovenia porušenia základných práv na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), čl. 3 ods. 1 a 2, čl. 12 ods. 1 a 2, čl. 19 a čl. 27 ods. 1, 2 a 3 Dohovoru OSN o právach dieťaťa uzneseniami o neodkladnom opatrení pri úprave výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému sťažovateľovi.

II.

Skutkové východiská

2. Na návrh sťažovateľovho otca okresný súd v máji 2024 nariadil neodkladné opatrenie, podľa ktorého bol otec oprávnený stretávať sa so sťažovateľom každý druhý týždeň v troch dňoch po tri hodiny s tým, že syna si vždy prevezme a odovzdá v bydlisku matky. Ústavnou sťažnosťou namietaným uznesením z marca 2025 okresný súd toto uznesenie zrušil a na návrh matky neodkladným opatrením do skočenia konania o jej návrhu na úpravu práv a povinností k maloletému upravil styk otca so sťažovateľom tak, že otec je oprávnený stretnúť sa s ním bez prítomnosti matky raz týždenne na dve hodiny v Centre pre deti a rodiny (ďalej len „CDR“).

Potrebu novej úpravy zdôvodnil tým, že ani napriek snahám úradu práce, sociálnych vecí a rodiny (ďalej len „úrad“) sa nepodarilo prešetriť pomery domácnosti otca. Okresný súd považoval za osvedčené, že otec sa vyhrážal zamestnancom úradu. Okrem toho zohľadnil, že neodkladným opatrením z decembra 2024 bolo otcovi nariadené, aby sa nepribližoval k matke sťažovateľa. Stretávanie v CDR nariadil s ohľadom na konfliktné vzťahy rodičov a zohľadnil aj útlý vek sťažovateľa.

3. Proti uzneseniu okresného súdu sa odvolala matka. S ohľadom na režim syna žiadala styk presunúť z poobedia na doobedie. Tiež navrhla upraviť obdobie na prispôsobenie sa syna režimu styku a taktiež výslovnú úpravu režimu náhradných stretnutí otca. Otec k tomu uviedol, že matka pri styku robí obštrukcie, a vo vzťahu k presunu času stretnutí, že už skoršie stretnutia sťažovateľ zvládal poobede. Styk navrhol rozšíriť na dvakrát po štyri hodiny z dôvodu cestovania na miesto styku. Poukázal na nevyhovujúce priestory CDR, no napriek tomu konštatoval bezproblémový priebeh realizácie styku v CDR. Nesúhlasil so zavedením adaptačného obdobia.

4. Krajský súd ústavnou sťažnosťou namietaným uznesením zmenil uznesenie okresného súdu tak, že upravil styk otca so sťažovateľom raz do týždňa na dve hodiny doobeda v CDR a upravil jeho náhradné stretnutia so sťažovateľom. Poukázal na matkou osvedčený režim dvojročného dieťaťa, ktoré treba na styk pripraviť a ktoré poobede odpočíva. K návrhu otca na rozšírenie styku uviedol, že prijatá úprava v neodkladnom opatrení je dostatočná, keďže ide o nevyhnutnú mieru úpravy pomerov. Osobitne poukázal na zložitosť udržania pozornosti dvojročného dieťaťa v priestoroch CDR. Zavedenie režimu náhradných stretnutí krajský súd zdôvodnil potrebou efektívnej komunikácie s CDR pre prípady, ak sa styk nebude môcť realizovať tak, aby sa predišlo konfliktom rodičov. Krajský súd nevyhovел návrhu matky na adaptačné obdobie, keďže styk otca so sťažovateľom v CDR prebieha pozitívne. V závere poukázal na dočasnosť neodkladného opatrenia, pričom rozhodovanie o podmienkach trvalej úpravy pomerov vrátane znaleckého dokazovania vo vzťahu k obom rodičom bude predmetom ďalšieho dokazovania.

III.

Argumentácia sťažovateľa

5. Sťažovateľ poukázal na závery regionálneho úradu verejného zdravotníctva z júla 2025, ktorý na podnet otca konštatoval nevhodnosť priestorov CDR na výkon styku. Preto vyslovuje pochybnosť o tom, či súdy pri rozhodovaní zohľadnili najlepší záujem dieťaťa, keď akceptovali len argumenty matky. Krajský súd nevysvetlil, ako si má otec budovať vzťah s maloletým sťažovateľom, ak mu matka odopiera styk, čo uviedol už vo svojom vyjadrení k odvolaniu matky. Krajský súd sa posúdením vhodného času styku otca so sťažovateľom postavil do role psychológa. Postupu krajského súdu vytyka porušenie práva na spravodlivý proces tým, že vydal neodkladné opatrenie bez nariadenia pojednávania, čo bolo v rozpore so zásadou kontradiktórnosti. Napokon zásah do jeho práva na spravodlivý proces vidí aj v tom, že všeobecné súdy nevykonali test proporcionality.

IV.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Proti ústavnou sťažnosťou namietanému uzneseniu okresného súdu mohol sťažovateľ, zastúpený kolíznym opatrovníkom, podať odvolanie. Tento právny prostriedok, ktorý mu priznáva zákon,

nevyužil, a preto je jeho ústavná sťažnosť proti uzneseniu okresného súdu podľa § 132 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) neprípustná a ako taká bola podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde odmietnutá.

7. Ústavná sťažnosť proti uzneseniu krajského súdu je zjavne neopodstatnená a ako taká bola podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietnutá.

8. Pokiaľ ide o sťažovateľom označené referenčné normy Dohovoru o právach dieťaťa, ústavný súd už judikoval (II. ÚS 596/2014), že na úrovni doktríny medzinárodného práva, ako aj na úrovni samotnej Organizácie Spojených národov prevládol (dnes už konštantný) právny názor, že medzi články Dohovoru o právach dieťaťa, ktoré upravujú všeobecné zásady/princípy (*general principles*) a nie sú priamo vykonateľné, ale je potrebné tieto zásady inkorporovať do príslušnej vnútroštátnej legislatívny a aplikačnej praxe, možno zaradiť najmä čl. 2, čl. 3, čl. 6 a čl. 12. Tento záver podporuje i samotný text týchto článkov Dohovoru o právach dieťaťa („štáty sa zaväzujú“, „štáty zabezpečujú“, „dieťaťu sa poskytuje“). Na základe už popísaných záverov ústavný súd odmieta ústavnú sťažnosť v časti namietajúcej porušenie čl. 3 ods. 1 a 2 a čl. 12 ods. 1 a 2 Dohovoru o právach dieťaťa podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú, keďže tieto označené referenčné právne normy Dohovoru o právach dieťaťa neobsahujú priamo aplikovateľné subjektívne práva sťažovateľov, ale sú všeobecnými proklamáciami (princípami), ktoré je zmluvný štát povinný inkorporovať do svojho právneho poriadku, a orgány aplikácie práva sú povinné tieto princípy zohľadňovať pri aplikácii príslušných vnútroštátnych normatívnych právnych aktov.

9. K namietanému porušeniu práv zaručených čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny, čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj čl. 19 a čl. 27 ods. 1, 2 a 3 Dohovoru o právach dieťaťa ústavný súd uvádza, že posudzovanie podmienok na vydanie neodkladného opatrenia je primárne vecou všeobecných súdov. K ústavným sťažnostiam, v ktorých sa namieta porušenie ústavných práv rozhodnutím o týchto opatreniach, treba pristúpiť zdržanlivo. Nielen preto, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou všeobecných súdov, ale aj preto, že ide o rozhodnutia, ktorými sa do práv a povinností strán nezasahuje konečným spôsobom (IV. ÚS 82/09). Zasiahnuť do týchto rozhodnutí možno iba za predpokladu, že by rozhodnutím všeobecného súdu došlo k procesnému excesu, ktorý by zakladal zjavný rozpor s princípmi spravodlivého procesu (II. ÚS 65/2021). Výnimočnosť zasahovania ústavného súdu do rozhodnutí o neodkladných opatreniach neznamená, že tieto sú úplne mimo rámca ústavnoprávneho prieskumu. Ak sú dôvody, na ktorých je založené súdne rozhodnutie o neodkladnom opatrení, zjavne protirečivé alebo popierajú pravidlá formálnej a právnej logiky, prípadne ak sú tieto dôvody zjavne jednostranné a v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti, možno konštatovať zjavnú neodôvodnenosť alebo arbitrárnosť súdneho rozhodnutia (III. ÚS 104/2013).

10. Úlohou ústavného súdu nemôže byť abstrahovanie či hľadanie ústavne relevantnej argumentácie sťažovateľa (IV. ÚS 19/2023, I. ÚS 633/2022). Sťažovateľ v zásade jednoduchú právnu vec (dočasná úprava styku s otcom) zaťažil rozsiahlym viac ako 30-stranovým podaním. V zásade možno vyvodiť len to, že sťažovateľ nesúhlasí s tým, ako sa všeobecné súdy vysporiadali s tvrdeniami otca vo vzťahu k úprave styku, a je toho názoru, že boli splnené podmienky na to, aby sa otec mohol s maloletým sťažovateľom stretávať častejšie a dlhšie.

11. Rozhodnutie o neodkladnom opatrení vychádza z osvedčených skutočností založených na šetrení kolízneho opatrovníka a z osvedčeného správania otca k zamestnancom úradu a skutočnosti, že mu bol uložený zákaz priblíženia sa k matke maloletého sťažovateľa. Sťažovateľ tvrdí, že všeobecné súdy nevykonali otcom navrhované dôkazy, no neuvádza, ktoré konkrétne to mali byť. Pritom sťažovateľom označené rozhodnutie regionálneho úradu verejného zdravotníctva bolo prijaté mesiac po namietanom rozhodnutí krajského súdu. Je preto ústavne udržateľné riešenie styku otca s maloletým sťažovateľom v priestoroch CDR ako tretieho odborne spôsobilého subjektu s cieľom predídenia konfliktov rodičov.

12. Pokiaľ ide o úpravu času a frekvencie realizácie styku, z rozhodnutia krajského súdu vyplýva, že vo veci bude realizované znalecké dokazovanie vo vzťahu k obom rodičom. Vzhľadom na dočasnosť neodkladného opatrenia bude možné počas konania zmeniť úpravu styku, ktorá bude reflektovať takéto odborné zistenia. Preto sa nejaví ako ústavne neudržateľná krajským súdom dočasne nariadená úprava styku, ktorá vzhľadom na vek maloletého sťažovateľa a jeho potreby vychádza najmä z tvrdení matky. Podstatnou skutočnosťou je, že sťažovateľ má zachované právo na styk s otcom. To platí o to viac, že sťažovateľ, zastúpený kolíznym opatrovníkom, rozsah styku s otcom odvolaním proti uzneseniu okresného súdu nenamietol. Krajský súd sa podrobne zaoberal argumentáciou sťažovateľovho otca prednesenou len vo vyjadrení k odvolaniu matky a adresne pomenoval dôvody, pre ktoré zmenil okresným súdom nariadený styk. Napadnuté uznesenie krajského súdu o neodkladnom opatrení preto nemožno hodnotiť ako zjavne mylné či nedostatočne odôvodnené.

13. Sťažovateľ taktiež namietal, že všeobecné súdy rozhodli o nariadení neodkladného opatrenia bez nariadenia pojednávania. Takýto postup všeobecných súdov má však oporu v § 329 Civilného sporového poriadku, ktoré umožňuje súdu prvej inštancie nariadiť neodkladné opatrenie aj bez nariadenia pojednávania v spojení s § 385 Civilného sporového poriadku, ktoré určuje podmienky, za ktorých odvolací súd nariadi pojednávanie. Postup všeobecných súdov, ktoré nenariaďujú pojednávanie v konaní o nariadení neodkladného opatrenia, tak nemožno považovať za zásah do práva na súdnu ochranu sťažovateľa.

14. K namietanému porušeniu práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru treba uviesť, že právo na spravodlivé súdne konanie sa spravidla neaplikuje na rozhodovanie o neodkladných opatreniach. Možno ho aplikovať len výnimočne, ak sú predbežné opatrenia rozhodujúce pre občianske práva sťažovateľa a ak si to charakter predbežného rozhodnutia výnimočne vyžaduje, pretože predbežné opatrenie bolo drastické, vyrovnalo sa zásahu rozhodnutia vo veci samej alebo ovplyvnilo práva strán na podstatnú dobu (rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 15. 10. 2009 vo veci Micallef v. Malta, sťažnosť č. 17056/06, body 74 a 75). Tak to v prípade namietaného uznesenia nie je, keďže o konečnej podobe úprave rodičovských práv a povinností bude rozhodnuté vo veci samej (III. ÚS 353/2023).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. septembra 2025

Robert Šorl
predseda senátu